

Uoči sjednice Hrvatskog sabora, predstavnici_e mreže udruga i inicijativa „Zero Waste Hrvatska“ te platforme organizacija udruženih u borbu protiv zagađenja plastikom, održali su akciju na Markovu trgu. Pozvali su saborske zastupnike_ce da stanu u obranu javnog interesa i zaštite okoliša. Upozorili su da zakonski prijedlog ministra Tomislava Čorića neće doprinijeti rješavanju nagomilanih problema, već osigurati nastavak neodrživih praksi. Prigodno je istaknut transparent „Zakon bez ambicija, luzerska tradicija“.

„Mjere i ciljevi novog zakona moraju biti usmjereni na zabranu nepotrebnih jednokratnih proizvoda te razvoj učinkovitih sustava prevencije nastanka, recikliranja, kompostiranja i ponovne uporabe“, izjavio je Marko Košak iz Zelene akcije.

S obzirom da je Hrvatska na europskom dnu u ispunjenju ciljeva smanjenja nastanka otpada te povećanja njegova recikliranja i ponovne uporabe, novi bi zakon trebao biti vjetar u leđa dobrim lokalnim praksama. „Nažalost, ministar Čorić nastavlja u krivom smjeru i opet nameće obvezu gradovima i općinama da miješani otpad predaju u regionalne centre, iako se na primjeru Marišćine i Kaštijuna pokazalo se da su oni društveno, ekološki i ekonomski neprihvatljivi“, rekao je Košak. Dodao je kako zabrinjava i nova odredba da Planove gospodarenja otpadom više ne donose JLS, već županije, što ukazuje na pogodovanje radu regionalnih centara, umjesto potrebne decentralizacije sustava.

Uz uporno forsiranje dokazano promašenih ideja i nedostatak ambicije, čak se i postojeća ambicija derogira. Primjerice, cilj od 60 posto recikliranja do 2022. godine, koji je propisan važećim Planom gospodarenja otpadom RH, zamjenjuje se slabijim ciljem od 55 posto do 2025. godine. „I pticama na grani jasno je da ministru Čoriću ciljevi predstavljaju samo mrtvo slovo na papiru, unatoč samohvalama o napretku koje ne drže vodu“, dodao je Košak. Siniša Bosanac iz građanske inicijative „Koprivnica kakvu zaslužujemo“ rekao je da se unatoč proklamiranom okretanju zelenoj ekonomiji gura zastarjeli koncept koji kroz regionalne centre za smeće želi ispuniti interese spalioničarskih skupina. Spaljivanjem bi vrijedne sirovine odlazile u štetan dim i toksični pepeo. To dokazuju studije izvedivosti za nove centre koje se baziraju na zastarjelim tehnologijama i prenapuhanim kapacitetima. Dobar primjer je Piškornica u koju bi se dovozilo smeće iz čak šest, a možda i više županija. „Izgradnja Piškornice sigurno bi dovela do šteta koje se već naziru jer se na Piškornicu deponira smeće, niču požari i zagađuju okolni potoci, a sve u blizini vodocrpilišta, vodonosnog područja i važne prehrambene industrije“, poručio je Bosanac te nadodao „Zakon ne rješava problem nadzora nad smetlištima, manipulaciju količinama i pretvaranje odlaganja smeća u lukrativne biznise za bogaćenje pojedinaca“.

Branka Genzić-Horvat iz udruge UZOR naglasila je da je drastično povećanje cijena računa, kakvo se već dogodilo u Istri i na Kvarneru zbog kolapsa centara za smeće, sudbina koja

čeka građane u ostatku Hrvatske. "Otpad se mora pretvarati u vrijedne sirovine za nove proizvode, a ne u smeće za deponije ili spaljivanje uz velike ekološke i zdravstvene štete", poručila je Genzić-Horvat. Pojasnila je kako su zbog neusklađenosti s EU direktivama i neadekvatnih studija, udruge i inicijative podnijele prijave protiv centara za smeće pred hrvatskim i europskim pravosudnim tijelima. "Iako ministar Ćorić ne odustaje, jer kroz zakon pokušava progurati i odredbe o nepravednoj naplati koje ne poštuju načelo onečišćivač plaća, nećemo odustati niti mi u našoj borbi za održiv i pravedan sustav gospodarenja otpadom", zaključila je Genzić-Horvat.

Petra Andrić iz organizacije Greenpeace istaknula je da je važno da ovaj krovni zakon bude što određeniji i ambiciozniji u dijelovima u kojima se odnosi na jednokratnu plastiku. "Drago nam je da napokon stupa na snagu zabrana laganih plastičnih vrećica za nošenje, ali želimo još jednom istaknuti zahtjev da se ona proširi na vrlo lagane plastične vrećice. Također, propisuje se zabrana desetak artikala, ali važno je i postaviti konkretan cilj smanjenja potrošnje za one jednokratne plastične proizvode koji će ostati na tržištu - 50% do 2025. i 80% do 2030.", rekla je Andrić i dodala "Uz to, nije propisano dovoljno mjera za razvoj sustava za višekratnu uporabu koji može učinkovito zamijeniti jednokratne proizvode i otvoriti brojna zelena radna mjesta. Do svoje konačne verzije, ovaj zakon mora biti ambiciozniji i pokazati stvarnu namjeru da se suočimo s rastućim problemom onečišćenja plastikom".

Udruge pozivaju saborske zastupnike i zastupnice da razmotre argumentirane primjedbe organizacija civilnog društva i javnosti te se u saborskoj raspravi založe za promjene zakona koje su neophodne radi poboljšanja kvalitete života ljudi i zaštite okoliša.

Izvor: zelena-akcija.hr